

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут

Кафедра «Філологія»

СИЛАБУС

навчальної дисципліни Сучасні лінгвоконцептологічні студії

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень	
Програма навчання	<u>Освітньо-професійна</u>	
Галузь знань	<u>шифр</u>	03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність	<u>шифр</u>	035 «Філологія»
Освітня програма	<u>Освітньо-професійна</u>	
Цикл дисциплін	<u>Вибіркова</u>	
Курс та семестр	3 семестр	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 академічних годин	
Види аудиторних занять	<u>Лекції, практичні заняття</u>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	<u>Немає</u>	
Форми контролю	<u>Залік</u>	

Викладач:

Смаглій Валерія Михайлівна, завідувач кафедри Філологія, д-р філол., н., професор,
valeriya.smagliy@gmail.com

Коляса Олена Василівна, к. філол. Наук, доцент кафедри “Філологія”, olenakoliasa@gmail.com

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з історією становлення різних лінгвоконцептологічних студій та їхнім сучасним станом розвитку, що сприяє формуванню у студентів фахових компетентностей розв’язувати практичні проблеми, пов’язані з тематикою курсу; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку; розуміння актуальних проблем сучасного мовознавства та вміння аналізувати філологічні явища у площині фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, розуміння їхньої природи, чинників впливу, тенденцій розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

ПРН-3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формувати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні:

знати:

- вихідні поняття та термінологію лінгвоконцептології;
- основні етапи формування, напрямки та перспективи розвитку різних лінгвоконцептологічних студій;
- процеси концептуалізації світу, аналіз залежності концептуалізації від різноманітних чинників;
- концептуальні сфери (доменів) у концептосфері та етносвідомості.

вміти:

- планувати й виконувати теоретичні та/або експериментальні дослідження з філології та дотичних міждисциплінарних напрямів із використанням фахових інструментів, методів та підходів;
- критично аналізувати результати власних досліджень і здобутки інших науковців у контексті всього комплексу сучасних знань;
- аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці;
- здійснювати науковий аналіз мовного та мовленнєвого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формувати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних;
- обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу;

- аналізувати лінгвокогнітивні процеси для забезпечення мети інноваційного наукового пошуку.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6
СЕМЕСТР 3					
1	Сучасні лінгоконцептологічні студії. Традиційні наукові парадигми в сучасних лінгвістичних дослідженнях. Головні поняття та завдання, історія формування.	2	2		10
2	Порівняльно-історична та системно-структурна мовознавчі парадигми. Лінгвометодологія.	2	2		10
3	Функціонально-комунікативна лінгвістична парадигма. Прагматика, дискурсивна лінгвістика, лінгвістика тексту.	2	2		10
4	Антропоцентрична парадигма лінгвістичних досліджень. Мовна особистість. Виокремлення провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень.	4	2		10
5	Міждисциплінарність сучасних лінгвістичних теорій і парадигм.	2	2		10
6	Новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень (біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика тощо).	4	4		10
	Всього:	16	14		60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі *заліку*.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Розкажіть про сучасні лінгоконцептологічні студії. Головні поняття та завдання, історія формування.
2. Розкажіть про традиційні наукові парадигми в сучасних лінгвістичних дослідженнях.
3. Опишіть порівняльно-історичну та системно-структурну мовознавчі парадигми.
4. Дайте визначення лінгвометодології.
5. Розкажіть про функціонально-комунікативну лінгвістичну парадигму.
6. Розкажіть про прагматику, дискурсивну лінгвістику, лінгвістику тексту.
7. Розкажіть про антропоцентричну парадигму лінгвістичних досліджень.
8. Розкрийте поняття «мовна особистість». Виокремлення провідних напрямів, підходів і аспектів сучасних лінгвістичних досліджень.
9. Міждисциплінарність сучасних лінгвістичних теорій і парадигм.
10. Розкажіть про новітні напрями і теорії сучасних міждисциплінарних лінгвістичних досліджень (біолінгвістика, онтолінгвістика, еколінгвістика, лінгвосинергетика тощо).

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література:

1. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля, 2008.

Допоміжна література:

1. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. К.: Логос, 2004. 284 с.
2. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна 2012. 296 с.
3. Смаглій В.М. Вербалізований концепт Word/Language/Speech в науковій та наївній картинах світу: монографія. Одеса: Астропринт, 2020. 609 с.
4. Croft W., Cruse D.A. Cognitive linguistics. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 356 p. 8. Fauconnier G. Mappings in thought and language. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 205 p.
5. Langacker R.W. Foundations of cognitive grammar. Stanford: Stanford University Press, 1987. Vol. 1: Theoretical prerequisites. 516 p.
6. Moor T., Carling C. Understanding language: Towards post-Chomskyan linguistics. London: Macmillan, 1982. 225 p.
7. Trudgill P. Sociolinguistics. An introduction to language and society. London: Penguin books, 2000. 201 p.
8. Young M.W. Malinowski's last word on the anthropological approach to language. Pragmatics. 2011. No. 21. P. 1-22.

Інформаційні ресурси:

1. Лінгвоконцептологія:	перспективні	напрямки.	URL:
http://www.ndu.edu.ua/storage/injaz/duscuplinu/Potapenko_lingvokonzepol			
2. Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org/ua/			
3. Oxford Learner`s Dictionaries. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/			

Підпис викладача _____